

Sygn. akt VIII C 1906/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

09 listopada 2016

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu w VIII. Wydziale Cywilnym

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Agata Cieśla

Protokolant Aleksandra Klepacz

po rozpoznaniu na rozprawie 28 października 2016 we W.

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko L. K. (1)

o zapłatę

oraz z powództwa L. K. (1)

przeciwko J. P.

o zapłatę

I. oddala powództwo J. P. przeciwko L. K. (1);

II. oddala powództwo wzajemne L. K. (1) przeciwko J. P.;

III. koszty procesu wzajemnie znosi.

Sygn. akt VIII C 1906/15

UZASADNIENIE

Pozwem z 06 lipca 2015 powód J. P. żądał zapłaty od pozwanego L. K. (1) kwoty 15.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 06 lipca 2015 do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu żądania powód wskazał, że pozwany w okresie od czerwca 2012 do grudnia 2012 wielokrotnie znieważał go oraz zniesławiał, wyzywając publicznie słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe. Ponadto pozwany rozpowiadał innym osobom oraz wysyłał korespondencję do Urzędu Miejskiego w D., Stowarzyszenia Pomocy (...), Urzędu Marszałkowskiego we W., Kuratorium (...) we W. i na Śląsku, Federacji (...) we W. i K., w której przedstawiał powoda jako oszusta i złodzieja. Zgodnie z informacjami podanymi przez powoda, Prokuratura Rejonowa w Kłodzku prowadziła przeciwko niemu z wniosku pozwanego postępowanie przygotowawcze o podejrzenie popełniania przestępstw kwalifikowanych z art. 286 § 1 k.k. oraz 284 § 2 k.k. Postępowanie to zostało jednak umorzone. Powód podał, że od 2010 roku prowadzi działalność gospodarczą polegającą na prowadzeniu pensjonatu w D., a ponadto jest wieloletnim działaczem sportowym – w 2012 roku pełnił funkcję Wiceprezesa (...) Związku (...) oraz Prezesa (...) Związku (...). Działania podejmowane przez pozwanego naraziły go na utratę zaufania niezbędnego dla prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji Wiceprezesa (...) Związku (...), jak również funkcji Prezesa (...) Związku (...). W związku z tym, powód skierował przeciwko pozwanemu prywatny akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Kłodzku Wydziału VI. Karnego.

Postępowanie karne, prowadzone pod sygn. akt VI K 624/12, zakończyło się wydaniem prawomocnego wyroku skazującego L. K. (1) za popełnienie przestępstw stypizowanych w art. 212 § 1 k.k., art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.. Po podjętych przez pozwanego działaniach, powód dodatkowo zmuszony był do złożenia obszernych wyjaśnień wobec władz (...) Związku (...) oraz (...) Związku (...), a jego reputacja wśród działaczy tych związków została naruszona. Powód wskazał także, że wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty zadośćuczynienia, jednakże pomimo wpływu wyznaczonego terminu pozwany nie uiścił żądanej kwoty (k. 4-58).

W odpowiedzi na pozew L. K. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości, w uzasadnieniu wskazując na nieprawidłowości, których powód, według niego, miał się dopuszczać w związku z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą oraz funkcjami pełnionymi w związkach sportowych (k. 87-95).

Pismem z 22 marca 2016 pozwany L. K. (1) wniósł powództwo wzajemne, żądając zasądzenia na swoją rzecz od powoda J. P. kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od 23 marca 2016 do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu (k. 134).

Pozwany a powód wzajemny, zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, pismami z 19 kwietnia 2016 (k. 135-136) i 26 maja 2016 (k. 149-152), podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, zaprzeczając jednocześnie wszelkim zarzutom i twierdzeniom powoda a pozwanego wzajemnego. L. K. (1) zarzucił przy tym J. P., że nie wykazał, aby bezprawne zachowanie pozwanego a powoda wzajemnego, stwierdzone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kłodzku Wydział VI Karny spowodowało jakiegokolwiek negatywne konsekwencja w jego życiu zawodowym bądź prywatnym. L. K. (1) wskazał ponadto, że jego działania nie doprowadziły do naruszenia dóbr osobistych J. P., a jedynie spowodowały, że te dobra zostały narażone na naruszenie. Według L. K. (1) potwierdzeniem stawianej przez niego tezy jest fakt, że J. P. od czerwca do grudnia 2012 i później funkcjonował w strukturach związkowych oraz wykonywał działalność gospodarczą w niezmienionym zakresie. L. K. (1) podniósł także, że wyrokiem skazującym go za popełnienie zarzucanych mu czynów został skazany nie tylko on, ale także J. P.. Dodatkowo, uzasadniając złożone przez siebie powództwo wzajemne, wskazał, że J. P. wielokrotnie w obecności Z. Ś. wyzywał go i używał wobec niego słów obelżywych i powszechnie uznawanych za obraźliwe. Tym samym naruszone zostało dobro osobiste L. K. (1) w postaci czci i godności człowieka. L. K. (1) wskazał, że nieprawdziwe informacje przekazywane na jego temat przez J. P., jako osobie powszechnie znanej w swojej miejscowości oraz miejscowościach okolicznych, spowodowały przypisanie mu negatywnych cech i zdyskredytowało go jako osobę publiczną. Wpłynęło to na publiczną i zarobkową działalność L. K. (1). Wiele osób zaczęło go negatywnie postrzegać i unikać. Obecnie znacznie mniej osób utrzymuje z nim kontakty. L. K. (1) po opublikowaniu przez J. P. informacji o prowadzeniu przez niego działalności agenta SB doznał cierpienia psychicznego, uległa również obniżeniu jego aktywność zawodowa. W ocenie L. K. (1) żądana przez niego kwota w pełni kompensuje doznana przez niego krzywdę i cierpienia psychiczne.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia:

J. P. i L. K. (1) pozostają w długotrwałym konflikcie. Główną płaszczyzną i genezą sporu stron postępowania jest łącząca ich w przeszłości umowa dzierżawy pensjonatu (...) położonego w D. oraz prowadzona przez nich działalność gospodarcza o profilu hotelarsko – gastronomicznym, a ponadto pełnione przez powoda a pozwanego wzajemnego funkcje w (...) Związku (...) oraz (...) Związku (...).

[dowody:

- wyrok Sądu Rejonowego z K. z 25.11.2013, sygn. akt VI K 624/12 wraz z uzasadnieniem k. 10-23,
- przesłuchanie J. P. na rozprawie 31.08.2016 – protokół skrócony k. 156,
- przesłuchanie L. K. (1) na rozprawie 31.08.2016 – protokół skrócony k. 157]

L. K. (1) wraz ze Z. Ś. i M. Ł. 04 grudnia 2012 złożyli u Burmistrza Miasta D. pismo z prośbą o interwencję z powodu nieprawidłowości i nadużyć, jakich miał dopuszczać się J. P. w prowadzonej przez siebie na terenie D. działalności gospodarczo-społecznej. J. P. złożył Burmistrzowi Miasta D. wyjaśnienia na piśmie z 05 kwietnia 2013.

Pozwany L. K. (1) 01 sierpnia 2012 zwrócił się do Komendanta Komisariatu Policji w P. o udzielenie pomocy w odzyskaniu wyposażenia budynków pensjonatowych, stanowiących jego własność przy ul. (...), które były przedmiotem dzierżawy J. P.. Natomiast pismem z 17 września 2012 L. K. (1) zgłosił zabór mienia przez J. P., znajdującego się w dzierżawionych przez niego budynkach Pensjonatu (...) w D.. Kolejne zgłoszenie zaboru mienia nastąpiło pismem L. K. (1) z 29 maja 2013. Przeciwno J. P. prowadzone było postępowanie przygotowawcze przez Komendę Policji w P. pod sygn. akt RSD-203/13 w sprawie doprowadzenia w okresie od 01 grudnia 2010 do 01 lipca 2012 do niekorzystnego rozporządzenia mieniem I. i L. K. (1) oraz w sprawie przywłaszczenia przez powoda a pozwanego wzajemnego w okresie od 01 marca 2012 do stycznia 2013 powierzonego mienia na szkodę I. i L. K. (2). Postępowanie to, postanowieniem Prokuratury Rejonowej w Kłodzku, zostało umorzone wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera ustawowych znamion przestępstwa.

L. K. (1), pismem z 22 grudnia 2012 skierowanym do Burmistrza Miasta D., zarzucił J. P. dopuszczenie się samowoli budowlanej na terenie należącym do miasta D. oraz posługiwanie się fałszywymi danymi adresowymi prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.

Następnie pismem z 09 lipca 2013 L. K. (1) złożył wniosek do (...) Urzędu Marszałkowskiego o przeprowadzenie kompleksowej kontroli (...) Związku (...) kierowanego przez Prezesa J. P.. Starosta (...) 02 września 2013 zażądał wyjaśnień od władz stowarzyszenia w terminie 14 dni. 29 września 2013 Zarząd (...) Związku (...) przedstawił Staroście (...) swoje stanowisko w przedmiocie skargi L. K. (1).

[**dowody:**

- pismo do Burmistrza Miasta D. z 04 grudnia 2012 k. 24 - 26,
- pismo L. K. (1) z 09 lipca 2013 k. 27 - 28,
- pismo Zarządu (...) Związku (...) z 29 września 2013 k. 29 - 31,
- pismo L. K. (1) do Komendanta Komisariatu Policji w P. k. 32,
- zgłoszenie zaboru mienia z 17.09.2012 k. 33,
- pismo J. P. z 05 kwietnia 2013 k. 34-39,
- pismo Starosty (...) z 02 września 2013 k. 40,
- postanowienie o umorzeniu śledztwa z 06 maja 2013 k. 43 - 44,
- pismo L. K. (1) z 22.12.2012 k. 45-46,
- pismo L. K. (1), Z. Ś. i M. Ł. do Prezesa (...) Związku (...) k. 50,
- notatka urzędowa Komisariatu Policji w P. z 18 grudnia 2012 k. 51,
- notatka urzędowa Komisariatu Policji w P. z 11 października 2012 k. 52,
- opinia prawna nr (...) z 12 grudnia 2012 k. 53 - 55,
- pismo J. P. do I. i L. K. (1) z 21 maja 2013 k. 101,

- notatka L. K. (1) z 18 marca 2013 k. 103,
- notatka L. K. (1) k. 104,
- artykuł prasowy zatytułowany „Pan J. P., D.” k. 105,
- oświadczenie pracowników powoda z 20 grudnia 2012 k. 106,
- umowa wolontariacka z 15.04.2012 k. 107 -108,
- zgłoszenie zaboru mienia z 29.05.2013 k. 113 – 114v.,
- korespondencja e- mail powoda z pozwanym 20 czerwca 2012 k. 116,
- umowa dzierżawy nieruchomości z 01 października 2011 k. 117-118,
- pismo I. i L. K. (1) do powoda z 04 stycznia 2011 k. 119 -119 verte,
- umowa dzierżawy nieruchomości z 07 października 2010 k. 120,
- przesłuchanie J. P. na rozprawie 31.08.2016 – protokół skrócony k. 156,
- przesłuchanie L. K. (1) na rozprawie 31.08.2016 – protokół skrócony k. 157]

(...) Związek (...), w odpowiedzi na pisma L. K. (1) kierowane do sponsorów tego związku oraz urzędów, wezwał go do zaniechania naruszania dóbr osobistych PZBiath, polegającego na rozpowszechnianiu informacji, z których wynika, że za pośrednictwem związku przeprowadzane są nielegalne operacje finansowe.

[**dowód:** pismo (...) Związku (...) w K. z 27 grudnia 2012 k. 41- 42]

Prokuratura Rejonowa w Kłodzku prowadziła śledztwo w sprawie usiłowania dokonania oszustwa na szkodę L. K. (1) pod sygn. akt 3 Ds./ (...).

[**dowód:** zawiadomienie o wszczęciu śledztwa z 15 stycznia 2013 k. 112]

Sąd Rejonowy w Kłodzku VI. Wydział Karny prowadził postępowanie z oskarżenia prywatnego L. K. (1) przeciwko J. P. o czyn z art. 216 § 1 k.k. oraz z oskarżenia prywatnego J. P. przeciwko L. K. (1) o czyn z art. 212 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. pod sygn. akt VI K 624/12.

Prawomocnym wyrokiem z 25 listopada 2013 J. P. został uznany winnym popełnienia zarzucanego mu czynu, to jest, że 02 sierpnia 2012 w D. znieważył L. K. (1) słowami powszechnie uznanymi za obraźliwe, co wyczerpało zmanioną występku określonego w art. 216 § 1 k.k. i za to został skazany na karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych z ustaleniem jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł.

Tym samym prawomocnym wyrokiem L. K. (1) został uznany winnym popełnienia zarzucanych mu czynów, to jest, że w okresie od czerwca 2012 do grudnia 2012 w D. wielokrotnie znieważył i zniesławił J. P. w ten sposób, że wyzywał go słowami powszechnie uznanymi za obelżywe oraz słowami „kapuś”, „oszust”, „trep”, „ubek”, „przestępca” oraz rozpowiadał innym osobom, a także przesyłał korespondencję, w której opisywał J. P. jako przestępcę, osobę, której nie można ufać, mającą wyroku sądowe, gdyż się nie rozlicza i nie wywiązuje z zawieranych przez siebie umów, a także osobę, która działając w różnych organizacjach dopuściła się rażących naruszeń prawa, co naraziło J. P. na możliwość utraty zaufania niezbędnego dla prowadzenia przez niego działalności gospodarczej i pełnienia funkcji Wiceprezesa (...) Związku (...), co wyczerpało ustawowe zmanioną występku określonych art. 212 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. i za to został skazany na karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych z ustaleniem jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł.

[**dowody:**

- akta Sądu Rejonowego w Kłodzku VI Wydział Karny o sygn. VI K 624/12,

- wyrok Sądu Rejonowego z K. z 25.11.2013, sygn. akt VI K 624/12 z uzasadnieniem k. 10-23]

J. P. i L. K. (1) są osobami znanymi w swoim środowisku, w branży hotelarsko-gastronomicznej, zarówno w D., jak i w okolicznych miejscowościach.

J. P. w dalszym ciągu pełni funkcję Prezesa (...) Związku (...), natomiast nie został wybrany na następną kadencję w (...) Związku (...). Zrezygnował z zamiaru kandydowania na radnego D..

L. K. (1), na skutek konfliktu z J. P., w czerwcu 2014 wyprowadził się z D..

W dalszym ciągu toczą się między J. P. i L. K. (1) postępowania sądowe.

[**dowody:**

- przesłuchanie J. P. na rozprawie 31.08.2016 – protokół skrócony k. 156,

- przesłuchanie L. K. (1) na rozprawie 31.08.2016 – protokół skrócony k. 157]

J. P., pismem z 21 kwietnia 2015, wezwał L. K. (1) do zapłaty kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia w terminie trzech dni od daty otrzymania wezwania. Powód wskazał, że w razie bezskutecznego upływu wskazanego terminu skieruje sprawę na drogę postępowania sądowego.

[**dowód:** wezwanie z 21 kwietnia 2015 wraz z potwierdzeniem nadania k. 56 - 57].

Sąd zważył, co następuje:

Zarówno powództwo główne, jak i wzajemne, nie zasługiwały na uwzględnienie.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów zaoferowanych przez strony postępowania oraz dowodu z przesłuchania stron. Dowody te tworzyły spójną i logiczną całość, w sposób kompleksowy przedstawiając obraz relacji stron postępowania. Sąd uwzględnił większość wniosków dowodowych stron za wyjątkiem tych, które w jego ocenie zostały powołane jedynie dla przedłużenia procesu, powodując jego zwłokę, bądź przeprowadzone miały zostać na okoliczności, które zostały w niniejszej sprawie wyjaśnione w sposób dostateczny dla rozstrzygnięcia lub też nie mogły być przedmiotem ustaleń w zakresie, w którym Sąd związany był rozstrzygnięciem Sądu karnego na mocy art. 11 k.p.c. Z tych powodów Sąd oddalił wnioski L. K. (1) o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków E. B., J. K., M. Ł. i Z. Ś..

Na wstępie wskazać należy, iż dobra osobiste podmiotów prawa cywilnego oraz przysługujące środki celem ich ochrony wskazane zostały przez ustawodawcę w ustawie z 23 kwietnia 1964 Kodeks cywilny (Dz.U.2016.380 j.t.). Zgodnie z brzmieniem art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Z kolei mechanizm ochrony naruszonych bądź zagrożonych naruszeniem dóbr osobistych skonkretyzowany został w przepisie art. 24 k.c. stanowiącym, iż ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

W myśl art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Zarówno J. P., jak i L. K. (1) żądali zadośćuczynienia za wzajemne naruszenie dóbr osobistych.

Żądanie J. P. oparte było na popełnionych przez L. K. (1), a stwierdzonych prawomocnym wyrokiem karnym występkach określonych art. 212 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k., to jest znieważenia (art. 216 k.k.), czym L. K. (1) miał naruszyć takie dobra osobiste J. P. jak dobre imię, jego godność i cześć, zaś skutkiem znieważenia (art. 212 k.k.) miała być utrata przez J. P. zaufania niezbędnego dla prowadzenia przez niego działalności gospodarczej i pełnienia funkcji Wiceprezesa (...) Związku (...). Z kolei L. K. (1) żądanie zadośćuczynienia oparł na twierdzeniu, że znieważenie, którego dopuścił się względem niego J. P. 02 sierpnia 2012, a co zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem karnym, naruszyło jego godność i dobre imię.

Konflikt stron postępowania ma wieloletnią historię, jego źródłem jest przede wszystkim działalność prowadzona przez L. K. (1) i J. P. w branży hotelarsko-gastronomicznej oraz powstałe na jej tle wzajemne roszczenia. Spór doprowadził do wszczęcia postępowania karnego przed Sądem Rejonowym w Kłodzku Wydział VI. Karny, który prowadził postępowanie z oskarżenia prywatnego J. P. przeciwko L. K. (1) oraz z oskarżenia prywatnego L. K. (1) przeciwko J. P.. Zarówno L. K. (1), jak i J. P. w orzeczeniu kończącym postępowanie karne z 25 listopada 2013 zostali uznani winnymi zarzucanych im czynów. Powód J. P. został uznany winnym czynu polegającego na tym, że 02 sierpnia 2012 w D. znieważył pozwanego L. K. (1) słowami powszechnie uznanymi za obraźliwe. Natomiast L. K. (1) został uznany winnym zarzucanych mu czynów polegających na tym, że w okresie od czerwca 2012 do grudnia 2012 w D., wielokrotnie znieważył i znieważił J. P. w ten sposób, że wyzywał go słowami powszechnie uznanymi za obelżywe oraz słowami kapuś, oszust, trep, ubek, przestępca oraz rozpowiadał innym osobom, a także przysyłał korespondencję, w której opisywał J. P. jako przestępcę, osobę której nie można zaufać, mającą wyroki sądowe, gdyż się nie rozlicza i nie wywiązuje z zawieranych przez siebie umów, a także osobę, której działając w różnych organizacjach dopuściła się rażących naruszeń prawa, co naraziło J. P. na możliwość utraty zaufania niezbędnego dla prowadzenia przez niego działalności gospodarczej i pełnienia funkcji Wiceprezesa (...) Związku (...).

Strony niniejszego postępowania w prezentowanych przez siebie twierdzeniach i zarzutach odnosiły się w sposób szczegółowy do przebiegu wydarzeń, które legły u podstaw wydania orzeczenia w postępowaniu karnym. Sąd nie mógł jednak rozstrzygać po raz kolejny o bezprawności podejmowanych przez strony niniejszego postępowania działań, albowiem zgodnie z brzmieniem art. 11 k.p.c. ustalenia wydane w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Sąd cywilny związany jest tylko ustaleniami dotyczącymi popełnienia przestępstwa - a więc okolicznościami składającymi się na jego stan faktyczny, czyli osobą sprawcy, przedmiotem przestępstwa oraz czynem przypisanym oskarżonemu - które znajdują się w sentencji wyroku. Oznacza to, że sąd - rozpoznając sprawę cywilną - musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym (wyrok SN z 14 kwietnia 1977 r., IV PR 63/77, LEX nr 7928). Zatem w postępowaniu cywilnym strona nie może bronić się zarzutem, że nie popełniła przestępstwa, za które wcześniej została skazana prawomocnym wyrokiem wydanym w postępowaniu karnym. Związanie dotyczy ustalonych w sentencji wyroku znamion przestępstwa, a także okoliczności jego popełnienia, dotyczących czasu, miejsca, poczytalności sprawcy itp. Wszelkie inne ustalenia prawomocnego, skazującego wyroku karnego, wykraczające poza elementy stanu faktycznego przestępstwa, nie mają mocy wiążącej dla sądu cywilnego, nawet jeśli są zawarte w sentencji wyroku. Nie są wiążące okoliczności powołane w uzasadnieniu wyroku. Nie można też traktować uzasadnienia wyroku karnego czy jego fragmentów jako dokumentu ze wszystkimi skutkami procesowymi, jakie kodeks postępowania cywilnego wiąże z dokumentami urzędowymi - art. 244 i 252. Sąd cywilny może więc czynić własne ustalenia w zakresie okoliczności, które nie dotyczą popełnienia przestępstwa, mimo że pozostają w związku z przestępstwem. Ustalenia te mogą różnić się od tych, których dokonał sąd karny (wyrok SN z 17 czerwca 2005 r., III CK 642/04, LEX nr 177207, oraz wyrok SN z 06 marca 1974 r., II CR 46/74, OSP 1975, z. 3, poz. 63).

Okoliczność wydania przeciwko stronom postępowania prawomocnego wyroku karnego stwierdzającego popełnienie przez nich opisanych tam przestępstw rozstrzygało więc kwestię bezprawności działań podejmowanych przez J. P. i L. K. (1). Działania te wypełniały dyspozycję przepisu art. 24 k.c., upoważniając tym samym do wystąpienia przez poszkodowanych naruszeniami z żądaniami ochronnymi.

W tym miejscu przypomnieć należy, iż przesłankami roszczeń przewidzianych w art. 448 k.c. są: naruszenia dobra powodujące szkodę niemajątkową, czyn sprawcy noszący znamiona winy w każdej postaci aż do granic culpa levissima oraz związek przyczynowy między tym czynem a szkodą. Jak wynika wprost z powołanej regulacji, zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę może przysługiwać na podstawie art. 448 k.c. tylko w razie naruszenia (ale nie zagrożenia) dobra osobistego.

Tym samym dla rozstrzygnięcia żądania zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną wskutek naruszenia dobra osobistego konieczna było ustalenie czy została spełniona przesłanka naruszenia dobra osobistego, która to okoliczność obciążała dowodowo stronę, która z tego faktu wywodziła skutki prawne (art. 6 k.c.).

Przenosząc powyższe na grunt rozpatrywanej sprawy, w pierwszej kolejności rozważając zasadność powództwa zgłoszonego przez J. P., należy wskazać, że stwierdzone prawomocnym wyrokiem karnym przestępstwo popełnione przez L. K. (1) polegające na zniesławieniu (art. 212 k.k.) jest przestępstwem formalnym, tzn. do przyjęcia, że nastąpiła realizacja znamion przestępstwa zniesławienia, nie jest wymagane wystąpienie skutku, czyli poniżenie pomawianego lub utrata zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Wystarcza sama możliwość, że poniżenie lub utrata zaufania może nastąpić. Jego realizacja następuje poprzez stwierdzenie, że zniesławiająca wypowiedź/zachowanie obiektywnie mogła wywrzeć negatywne skutki dla jej adresata. Tym samym sam fakt skazania L. K. (1) za czyn stypizowany w art. 212 k.k., a przy tym opisany w sentencji wyroku skazującego jako rozprowadzanie innym osobom, a także przesyłanie korespondencji, w której opisywał J. P. jako przestępcę, osobę, której nie można ufać, mającą wyroku sądowe, gdyż się nie rozlicza i nie wywiązuje z zawieranych przez siebie umów, a także osobę, która działając w różnych organizacjach dopuściła się rażących naruszeń prawa, co naraziło J. P. na możliwość utraty zaufania niezbędnego dla prowadzenia przez niego działalności gospodarczej i pełnienia funkcji Wiceprezesa (...) Związku (...), nie stanowi samoistnego dowodu na wystąpienie negatywnych skutków dla J. P. w postaci naruszenia jego dóbr osobistych. Wyrok karny wydany w sprawie VIK 624/14 stanowi dowód jedynie na popełnienie przez strony postępowania zarzucanych im przestępstw. J. P., dla wykazania spełnienia przesłanek art. 448 k.c., obowiązany był więc dowodzić, że do naruszenia jego dóbr osobistych faktycznie doszło, tzn. że w jego życiu prywatnym, zawodowym, finansowym zaszły zmiany o negatywnym charakterze, skutkujące utratą zaufania, a nie tylko narażeniem na jego utratę, które pozostają w bezpośrednim związku z bezprawnym działaniem L. K. (1). J. P. powyższej przesłanki nie wykazał, ograniczając inicjatywę dowodową do przedstawienia dowodów z dokumentów, w szczególności zaś uzasadniając swoje żądanie treścią wyroku skazującego L. K. (2), który – jak już wyższej wskazano, nie stanowi dowodu naruszenia dobra osobistego powoda w zakresie popełnienia przestępstwa zniesławienia, a potwierdza jedynie narażenie na takie naruszenie. Z kolei w myśl regulacji zawartej w art. 24 k.c. środkiem ochrony, z którego skorzystać może podmiot, którego dobra osobiste zostały zagrożone cudzym działaniem jest żądanie zaniechania takiego działania, a dopiero w razie dokonanego naruszenia aktualizują się pozostałe roszczenia wskazane w art. 24 k.c., które powinny być one stosowane odpowiednio do rodzaju naruszonego dobra osobistego, charakteru i sposobu naruszenia, a przede wszystkim odpowiednio do zamierzonego przez podmiot żądający udzielenia ochrony celu.

Co więcej, jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, J. P. w dalszym ciągu prowadzi działalność gospodarczą w sektorze hotelarsko-gastronomicznym, z czego wnioskować można, iż nie utracił renomy i zaufania wśród klientów. Wskazywał wprawdzie, że jednym ze skutków działań L. K. (1) było zmniejszenie wpływów z prowadzonej przez niego działalności, ale na tę okoliczność nie przedstawił żadnych dowodów. Nie wykazał również, że powodem dla którego zrezygnował z kandydowania na radnego miasta D., był konflikt z L. K. (1) i nieprawdziwe informacje na jego temat rozpowszechniane przez pozwanego. Nie wykazał także, że działania L. K. (1) doprowadziły do tego, że nie został on wybrany na następną kadencję do władz (...) Związku (...). Natomiast sama konieczność

składania przez J. P. wyjaśnień wobec władz związkowych nie stanowi jeszcze potwierdzenia utraty wobec niego zaufania, zwłaszcza, iż poza sporem jest, że nadal pełni on funkcję Prezesa (...) Związku (...).

W tym miejscu dodać można, za ugruntowanym w doktrynie stanowiskiem Sądu Najwyższego, że ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra, nie może być dokonana wedle indywidualnej wrażliwości osoby dotkniętej zachowaniem innej osoby (wyrok SN z 05 kwietnia 2002, II CKN 953/00, LEX nr 55098). Podobne stanowisko co do interpretacji kryteriów naruszenia dobra osobistego sformułował Sąd Najwyższy w nieco późniejszym wyroku z 17 września 2004 (V CK 69/04, LEX nr 197661), którego teza brzmi następująco: "Decydujące znaczenie dla oceny zasadności twierdzenia o naruszeniu dobra osobistego ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ale to, jaką reakcją wywołuje w społeczeństwie to naruszenie". Stosowanie obiektywnego kryterium przy ocenie naruszenia dóbr osobistych po raz kolejny zostało potwierdzone w wyroku Sądu Najwyższego z 04 lutego 2005 (II CK 578/04, LEX nr 284073).

W konsekwencji powyższych rozważań i ustaleń, wobec nie wykazania przez J. P., że zachowania L. K. (1), opisane w skazującym go wyroku karnym jako narażające J. P. na możliwość utraty zaufania, istotnie skutkowały naruszeniem dóbr osobistych J. P., żądanie z tego tytułu zadośćuczynienia, wobec braku spełnienia przesłanek z art. 448 k.c., było nieuzasadnione i podlegało oddaleniu.

Odnosząc się z kolei do żądania J. P. zadośćuczynienia za naruszenie jego dobrego imienia poprzez znieważenie, za co L. K. (1) również został skazany wyrokiem karnym, to jest za wyzywanie J. P. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe oraz słowami „kapuś”, „oszust”, „trep”, „ubek”, „przestępca”, Sąd uznał żądanie zadośćuczynienia pieniężnego za nieadekwatne.

Wskazać w tym miejscu należy, iż ocena dobra osobistego, a w konsekwencji także jego naruszenia powinna być dokonana według kryteriów obiektywnych. Granice roszczeń służących ochronie dóbr osobistych wyznaczają nie subiektywne odczucia ze strony danego podmiotu, lecz ramy wytyczone przez obowiązujący porządek prawny. Natomiast ocena stopnia dolegliwości wynikającej z naruszenia dobra osobistego, doniosła dla ustalenia przesłanek zadośćuczynienia w postaci doznanej krzywdy i jej rozmiaru, ma z natury rzeczy charakter oceny in concreto. Przy tym nie każda sytuacja, kiedy dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, uzasadnia udzielenie ochrony przez rekompensatę majątkową. Koniecznym jest wyważenie proporcji między chronionymi dobrami, jakie w danym przypadku pozostają w kolizji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 lipca 2016, I ACa 241/16, LEX nr 2096170).

Sąd wprawdzie uznał in casu, że użyte w obecności osób trzecich pod adresem J. P. wyrażenia były obraźliwe, a zatem naruszyły jego cześć i dobre imię, jednak - pomimo stwierdzonego naruszenia, Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia żądania zadośćuczynienia na rzecz powoda w oparciu o art. 448 k.c. Przyznanie zadośćuczynienia nie jest w takiej sytuacji obligatoryjne. Zdaniem Sądu, zważywszy, iż kompensata majątkowa została wymieniona w art. 24 § 1 k.c. jako ostatni ze środków ochrony, powinien on być stosowany dopiero, gdy zostanie stwierdzone, że wymienione wcześniej pozostałe środki ochrony nie nadają się do skutecznego dochodzenia praw przez pokrzywdzonego bądź nie będą dostatecznej kompensaty dla dokonanych naruszeń. Rozważając kwestię ewentualnego zadośćuczynienia należy mieć na względzie cel tego środka, czyli zrekompensowanie doznanej krzywdy oraz rodzaj naruszonego dobra.

W ocenie Sądu całokształt stosunków stron postępowania oraz fakt, że ich konflikt rozgrywał się wśród społeczności miasta D., tj. środowiska hermetycznego, gdzie zarówno J. P. jak i L. K. (1) są osobami powszechnie znanymi, wskazywał, że adekwatnym do dokonanego naruszenia i zrekompensowania doznanej krzywdy byłoby żądanie złożenia oświadczenia o odpowiedniej treści i formie, nie zaś zadośćuczynienia pieniężnego. Nie można również tracić z pola widzenia, że strony pozostawały w konflikcie, a J. P. także dopuścił się naruszenia dobrego imienia L. K. (1). Choć w żadnym razie nie ma podstaw do wzajemnej kompensaty dokonanych naruszeń, czy ich usprawiedliwiania, tym niemniej w tych okolicznościach nie było dostatecznych przesłanek do zasądzenia zadośćuczynienia.

Analogiczna argumentacja przesądziła o oddaleniu powództwa wzajemnego złożonego przez L. K. (2) przeciwko J. P.. Przy czym Sąd dodatkowo miał na względzie, że znieważenie jakiego dopuścił się J. P. miało charakter jednorazowy,

incydentalny i choć naruszało godność i dobre imię L. K. (2) to żądanie z tego tytułu zadośćuczynienia pieniężnego było nieadekwatne do doznanej krzywdy i jej rozmiaru.

Mając na względzie powyższe ustalenia okoliczności faktycznych i oparte na nich rozważania, Sąd orzekł jak punktach I. i II. sentencji wyroku, oddalając oba powództwa.

Orzekając o kosztach procesu Sąd miał na względzie, iż żądania obu stron były w swej wysokości takie same, w sposób równy zostały oddalone, strony poniosły przy tym koszty w takiej samej wysokości, zatem zasadne było wzajemne zniesienie kosztów, o czym orzeczono jak w punkcie III. sentencji wyroku.